dha intet. Det er Nirvana, siger han; men om Nirvana er Søvn, Tilintetgørelse eller en panteistisk gaaende op i Alverden, derom er han ikke selv i Klarhed."

— – — Maa det være mig tilladt at oplyse, at Nirvana er det samme som de Kristnes himmelske Lyksalighedstilstand, en Tilstand som den menneskelige Tanke og menneskelige Ord og Forestillinger ikke kunde beskrive.

Det er ligesaa fejlagtig at sige: „at herom veed Buddha intet", som at sige: at Jesus af Nazareth ikke vidste hvad han sagde, naar han udtalte: „at Faderen og jeg ere Eet."

Med Anmodning om, at denne Berigtigelse maa blive optaget i Bladet forbliver jeg

Deres med Højagtelse
ærbødige
Herman Thaning.
M.·. T.·. S.·.

Den ærede Indsenders Replik vilde have virket mere overbevisende, hvis der overfor det ene Citat (af Jesus) var stillet et andet Citat (af Buddha), der med større Avtoritet end en i almene Ord holdt Erklæring af Hr. Thaning havde udviklet for os Nirvanas Væsen.

Iøvrigt tillader jeg mig at gøre opmærksom paa, at der er en væsenlig Forskel mellem en *Tilstand* og det *personlige Liv* i Gud, som er den Kristnes Forjættelse.

Da Sagen ligger dette Blads Formaal saa fjern, og Pladsen ikke tillader videre Diskussion om Sagen, maa jeg indskrænke mig til denne Bemærkning.

M. A.

Nordens Kvindeforbund.

Vi afslutter hermed foreløbig Listen paa de norske og svenske Damer, som ønsker at finde Korrespondenter i Danmark, og beder de af vore Læsere, som ønsker at slutte sig til Forbundet, hurtigst muligt at udvælge hvem de har Lyst til at korrespondere med. Vi siger „hurtigst muligt", thi Sagen er allerede flere Maaneder gammel i de andre nordiske Lande, og disse, som har tegnet sig, har altsaa allerede maattet vente en længere Tid.

Fra Sverrig:

Frk. *Marie Mems*, „lärarinna vid ett högre läroverk för flickor" ønsker Korrespondence med „en dansk lärarinna, helst vid skola, en vaken och intelligent kvinna, omkring 40 år, med intresse för litteratur, uppfostran och andra allvarliga frågor."

Frk. *Gerda Eliasson*, 18 Aar.

Frk. *Helevi Nordström*, 18 Aar, Datter af Juvelér N.

Fra Norge:

Fru *Wilhelma Lund*, 50 Aar, gift med Toldinspektør L.

Frk. *Ragna Nielsen*, 18 Aar, hjælper Forældrene i deres Cigarforretning.

Handelsskolen for Kvinder

oprettedes den 1ste November 1872 af Dansk Kvindesamfund, men er nu en selvejende, statsunderstøttet Institution. Vi meddeler efter Skolens Program følgende:

Den har været besøgt af omtrent 1100 Elever, der hidtil har haft let ved efter heldig overstaaet Eksamen at faa gode og vellønnede Pladser.

De er for største Delen ansatte paa Kontorer, enkelte ved Butiksforretninger, og flere Elever er selvstændig etablerede.

Ved offentlige Kontorer er to af vore Elever ansatte i Magistraten, to i Nationalbanken, en Assistent og tre Skrivere i det kgl. Livsforsikringsselskab; en er ansat i Landmandsbanken, to ved det meteorologiske Institut, henholdsvis som Assistent og Regner; fem er ansatte ved Jernbanens Revisionskontor, flere ved private Livsforsikringsselskaber samt ved andre offentlige Institutioner i og uden for Hovedstaden.

Elevernes aarlige Gager varierer mellem 600 og 2,400 Kr., og vi har den Glæde, at de gennemgaaende har vundet deres Principalers Tillid saavel ved grundige Kundskaber som ved samvittighedsfuld Opfyldelse af deres Pligter. Det bedste Bevis herpaa turde være, at af to af Københavns største Firmaer har det ene otte, det andet syv af vore Elever samtidig ansatte hos sig, og i flere andre er to, tre og fire ligeledes samtidig i Tjeneste, samt at de Principaler, der een Gang har faaet af vore Elever, i Reglen stadig foretrækker disse ved eventuelle Ansættelser.

Handelsskolen havde i 1898 (og formodentlig de følgende Aar ligeledes) været understøttet af Staten (4000 Kr.), Kommunen (1000 Kr.), de Spannjerske Legater (450 Kr.), det Raben Levetzauske Fond (200 Kr.).

Bestyrelsen bestod i 1898 af Etatsraad *Ch. Brix*, R. af D. og Dbm., Skoledirektør *S. Bauditz*, R. af D., Fru Gehejmeetatsraadinde *S. Casse*, der samme Aar afgik ved Døden og Handelsskolens Forstanderinde, Frk. *Caroline Testman*. Som det synes er Fru Casses Plads endnu ikke bleven udfyldt, uvist af hvilken Grund.

Dansk Kvindesamfunds Københavns Kreds afholder offentligt Møde Kronprinsensgade 7. Torsdag d. 7. Marts Kl. 8.

Fru V. Salicath vil tale om „Hjem for hjemløse Kvinder."

Sveits' Kvindeklubber eller Foreninger.

(Af Fru *Johanne Münters* Foredrag ved Klubaften i D. K. S.'s Københavnskreds d. 4. Febr.)

Fire Kvindeforeninger, nemlig i *Bern, Genf, Lausanne* samt „Union für Frauenbestrebungen i *Zürich* sendte en Adresse til Fredskonferencen i Haag. De ønskede at samle alle sveitsiske Kvindeforeningers Underskrift, og de Vanskeligheder dette frembød, viste dem, hvor upraktisk det var, at man ikke havde en Centralforening, et Foreningsforbund, gennem hvilket man kunde naa ud til alle. De fire Foreninger aftalte nu at stifte en saadan. Naar Hovedstadens Kvindeforening holdt sin Generalforsamling i Bern den 26de Maj Aar 1900, skulde denne Forsamling tilligc være Stiftelsesdagen for Klubforbundet. Man sendte straks en Rundskrivelse til alle Kvindeforeninger og bad om Svar inden Midten af April. Man betonede, at ligesom Svejtsernes forskelligartede Oprindelse, Race, Sprog og Religion havde nødvendiggjort Særsammenslutninger, som senere havde maattet vælge sig et Midtpunkt, havde det for Kvindeforeningerne vist sig praktisk at vælge samme Fremgangsmaade. Man havde iforvejen Særsammenslutningerne, nu gjaldt det om at centralisere sig. For at naa Lovgivningen, for der at gøre sine berettigede Krav gældende, maatte Kvinderne optræde solidarisk; i internationale Spørgsmaal ligesaa.

Generalforsamlingen fandt Sted den berammede Dag. Den valgte Præsidentinde holdt Indledningstalen. Hun takkede for den varme Tilslutning, de fire Foreningers Tanke havde mødt. Ogsaa fra smaa Foreninger havde de mødt Forstaaelse, ja, man havde bedet om at maatte være med til at yde Skærven til Formaalet, man havde budt sin Kasse. „Se paa vort Land", sagde hun, „se hvor dets Bække og Floder strømmer over det og forener sig i vore Indsøer. Det er Billedet paa vore Forbund, thi vi Svejtsere er et Forbundenes Folk fremfor noget andet".

For at forebygge Misforstaaelse vil jeg tydeliggøre Klubforbundets indre og ydre Stilling. Vi vil ikke gribe ind i Foreningernes individuelle Liv, — vi vil ikke antaste deres Frihed; vi vil hverken tage en førende eller ledende Rolle; vi glæder os netop over hver Forenings Selvstændighed. Ingen behøver frygte vor Indblanding.

Vi paa vor Side kan ikke gøre den enkelte Forenings Arbejde til vort og udelukkende tage os af dens Interesse — dette maa vi overlade til hver enkelt Forening. Heller ikke vil vi danne et Fremskridtsparti, som med flyvende Fane og klingende Spil bliver en Angrebshær, der bestandigt med sine Forposter foruroliger Modstanderne: de indgroede Fordomme. Dette overlader vi til særlig krigersk oplagte Foreninger. Vi vil kun være et Centrum, der sætter Rækkerne i Geled. Naar Vandene løber sammen, bliver de til den stærke Strøm, der bærer Skibene fremad. Lad dem ikke finde en Dæmning!

En saadan kender vi i de edsvorne . . . . Netop dette maa mane os til Sammenslutning, naar vi indgiver vore Petitioner. Vi maa enstemmig overrække vore Ønsker og Besværinger, vi maa sørge for, at de ikke modsiger hinanden, som det undertiden er hændet. „Paa alt det kan vi ikke indlade os", bliver saa Svaret. Principielt har vi Kvinder naturligvis lige saa godt som Manden Ret til at have forskellige Anskuelser og at repræsentere de forskellige Sider af en Sag. Men saa længe vi politisk staar retsløse, og man ikke engang spørger om vor Mening i de Sager, der dybest griber ind i vore Hjem, gælder det for os at gaa frem med Klogskab, Besindighed og Maadehold; aldrig at handle, før vi indbyrdes er komne til en Forstaaelse, saa vi samlede træder frem. Herfor behøver vi et Sted. Dette Sted er Klub-Forbundet".

12 Foreninger indmældte sig straks, 17 stillede i nær Udsigt at tiltræde Forbundet.

Forhandlingerne havde et ægte kvindeligt Anstrøg med sammes Fejl og Fortrin. Enthutiasme, Elskværdighed, Lethed til at holde Taler. Feilene var for megen Subjektivitet, Svælgen i Ord og Afvigen fra Forhandlingens Emne. De socialdemokratiske Delegerede havde forud for deres mere dannede Kolleger en parlamentarisk Disciplin, som de hevde vundet gennem Samvirken med Mændene.

Det nye Forbunds Organ, „Berna", bringer den 21de Juli den Efterretning, at den store Union for almennyttige Kvindeforeninger i Zürich ikke vil træde ind i Forbundet. Denne Union, som er 10 Aar gammel, havde forlængst centraliseret 50 Under-Foreninger eller Sektioner i sig og havde 5000 Medlemmer.

Som en af Hovedgrundene for sit Afslag, havde den i Svaret paa Cirkulæret anført. at Bestyrelsen i Forbundet bestod af lærde Damer. Man formodede da ogsaa, at Indlemmelsen af kvindelige Arbejderforeninger i Forbundet havde stemt Unionen ugunstigt. Paa Klubforbundets Forespørgsel, om den vilde tillade nogle af dens Sektioner Tiltræde, gav den et bestemt Afslag. At indtræde skulde blive fremtidig Udelukkelse fra den gamle Hovedforening.

Unionen har al Anerkendelse af Forbundets ideale Maal; men efter sin mangeaarige Erfaring ved den, at dette ikke er opnaaeligt. Derfor foretrækker den at holde sig til det, der kan naas.

Lad os dog ikke tale om Uenighed. Hvorfor skulde der ikke ved Siden af Forbundet kunne bestaa andre store og stærke Kvindeforeninger uafhængigt af hinanden? Falder det nogensinde Mændene ind at ville bringe alle Skytteforeninger, Sport-, Sang-, Kegle-, Samaritan- og Hjælpeforeninger ind under en og samme Hat? Lad hver paa sit Sted gøre sin Pligt. Maaske føres man sammen af sig selv gennem Arbejdet for Humanitetens høje Maal".

Saaledes var den gamle Unions spidse Svar.

I Bladet „La Tribune de Genève" fra 25de August iaar læste jeg tilfældigt en Artikel om dette brændende Spørgsmaal. Jeg stjal oven i Købet Avisen i mit Hotel og giver Dem her et lille Uddrag deraf. Artiklen hed: *Kvinderne og Politiken* af conseiller Hilty. Paa Fransk hedder Klubforbundet: „Alliance nationale des sociétés feministes", og det Afslag, det hentede sig hos La Sociétë d'utilité

Træk af Kvindens Liv i gamle Dage.

(Fortalt af Fru *Th. Brodersen* ved en Klubaften i D. K. S.s Aalborgkreds).

(Fortsat).

Umaadelighed i Mad og Drikke hørte Tiden til, om end Skandinavien og Tyskland udmærkede sig særlig som Lande, hvor Drukkenskab hørte til Skik og Brug. De fleste Mænd fik sig hver Dag en god Rus, og Vold og Slagsmaal var temmelig almindeligt. Alle Trætter blev helst afgjorte med det samme, man brugte ikke mange Ord, men slog til.

At alt dette gav Anledning til megen Raahed fra Mændenes Side er naturligt, men den Tids Kvinder betragtede det ikke med samme Øjne som vi. De var fra Vuggen af hærdede til at kæmpe sig frem. Næsten overalt var der en stor Børneflok, og den Omhu og Kærlighed, der nu vises Børn, fandt ikke Sted dengang. De blev tværtimod opdragne med stor Strænghed.

Det var almindelig Skik hos Adelen, at det spæde Barn kom til Mormoderen og blev der til sit tredie Aar.

Drengene blev saa, naar de var 7—8 Aar, sendte til en eller anden Slægtning „for at lære Rytteri og Gudsfrygt."

Pigerne blev oplærte i Hjemmet under den strængeste Tugt, altid med Riset. Kristiern Pedersens Raad var: „Spar ikke paa Riset," og „Gør dem smukt blaa paa Lænder og Rygge, naar de bruger nogen onder Stykke". „Et vel optugtet Barn lader sig regere af sin Mand" o. s. v. Dette Raad blev nøje fulgt. Anders Sørensen Vedel tog ofte Børnene ind i Studerekamret og pryglede dem igennem, uden at de havde gjort noget. Især Langfredag blev dette gjort eftertrykkelig, til Erindring om Frelserens Lidelser. En Præst blev 1695 beskyldt for at have foraarsaget to Børns Død, ved sin altfor store Haardhed.

I hele denne Periode har Kvinderne vistnok kun haft et Lavmaal af Kundskaber udenfor det rent huslige. Det blev ikke anset for passende at beskæftige sig med boglig Syssel udenfor en Andagtsbog eller en Holger Danskes Krønike.

Kvinderne skulde holde sig til Køkken og Kælder, Rok og Vævestol, og der har vist været nok for dem at passe.

Blandt de adelige Damer var det anderledes. I den korte Blomstringstid, Adelen havde efter Reformationen, interesserede Mænd og Kvinder sig lige ivrigt og varmt for Videnskab og Litteratur. I denne Periode var det, at adelige Damer samlede de gamle Folkeviser. De interesserede sig for Studiet af Fædrelandets Historie, de kunde Latin og Græsk, skrev Digte paa hollansk og fransk, oversatte fra spansk o. s. v.

Sligt fandtes yderst sjældent i Borgerstanden, dog omtales nogle Præstedøtre, der kan henregnes til de lærde Damer. Den bekendte Salmedigterinde, Dorthe Engelbrechtsdatter, Kingos samtidige, var Præstekone i Bergen. En Præstedatter forfattede en latinsk Ode til Kristian den 5te. Hun blev senere gift med Rektoren i Horsens og kastede sig efter sit Giftermaal med Iver over Studierne.

Det var de gifte Kvinder; om de ugifte ved vi ikke megen Besked. Der var maaske ikke saa mange. Statistik kendte man vel ikke den Gang, men ugifte Kvinder var der dog. Nu var Klostrene ophævede, og man vidste ikke, hvor man skulde gøre af dem. Man fandt da paa at oprette et luthersk Jomfrukloster. Mariboklostret blev genoprettet, ikke som det var tidligere, men som en Forsørgelsesanstalt, hvor de game